

РІЧНИЙ ЗВІТ 2024

ЗМІСТ

Про нас	4
• Український ПЕН у 2024 році	5
• Перемоги	6
• Простір PEN Ukraine	7
• Сайт Українського ПЕН	8
• ПЕН-бус	9
• Підтримка Сил Оборони України	9
Програми Українського ПЕН	12
• Підтримка літературної спільноти в Україні	12
• Волонтерські поїздки на деокуповані та прифронтові території	14
• “Незламні бібліотеки”	15
• In Solidarity With Ukraine	18
Документування злочинів росії проти української культури та медіа	21
• Моніторинг злочинів росії проти українських культурних діячів та журналістів	21
• “Люди культури, яких забрала війна”	21
• “RECСвієм: онлайн-меморіал пам’яті загиблих журналістів”	24
• Newsletter: Russia’s War Against Ukraine	25
• Інтернет-сторінка Stop War In Ukraine	25
Медіапроєкти Українського ПЕН	27
Проєкти, пов’язані з правами людини та свободою слова	30
• Тиждень пам’яті Георгія Гонґадзе	32
• “Медіадні Премії імені Георгія Гонґадзе”	34
• “Вільні голоси Криму”	36

Заяви та звернення	37
Культурні проєкти	38
• VI фестиваль “Дні есеїстики”	41
• Другий фестиваль “Прописи”	42
• Четвертий сезон проєкту “Мереживо. Літературні читання в містечках України”	44
• Простір PEN Ukraine	46
• “Форпост майбутнього”	50
• Серія “Бібліотека Українського ПЕН”	52
Премії Українського ПЕН	58
Налагодження міжнародного культурного співробітництва	60
• VIII Регіональна зустріч ПЕН-центрів	64
Заплановано у 2025 році	66
Інституційні партнери	68
Медіапартнери	69
Партнери проєктів і премій	70
Виконавча Рада	74
Адміністративна команда	75
Контакти	76

ПРО НАС

Український ПЕН — культурна і правозахисна громадська організація, що об'єднує українських журналістів, письменників, науковців, видавців, перекладачів, правозахисників. Є одним із 146 національних центрів Міжнародного ПЕН.

Діяльність ПЕН в Україні в умовах війни спрямована на:

- підтримку літературної спільноти в Україні;
- інформування міжнародної аудиторії про війну росії проти України;
- проговорення і фіксацію досвіду, який переживають сьогодні українці;
- документування злочинів росії проти українських медіа та культури;
- відновлення культурного життя в Україні;
- налагодження міжнародної культурної співпраці;
- поповнення бібліотечних фондів.

Організація налічує **183** автори та авторки.

До спільноти ПЕН 2024 року приєдналися **Андрій Бачинський, Наталя Ворожбит, Анна Грувер, Сергій Демчук, Михайло Жаржайло, Катерина Зарембо, Йосиф Зісельс, Ольга Купріян, Ніна Кур'ята, В'ячеслав Левицький, Павло Матюша, Ольга Ольхова, Іван Сенін, Андрій Хаєцький, Володимир Шейко та Ганна Яновська.**

2024 року обірвалося життя автора ПЕН, поета і перекладача **Аркадія Штипеля (1944-2024).**

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕН У 2024 РОЦІ

177

авторів і авторок у спільноті Українського ПЕН

11

волонтерських поїздок

понад

30 000

кілометрів українських доріг

6

автівок для пресофіцерів

€50 000

стипендії для 10 українських нонфікшн-авторів

€13 500

на таку суму ПЕН придбав нових книжок для українських бібліотек

27 000

видань англійською мовою — другий внесок від Book Aid International

80

подій у Просторі ПЕН Ukraine

понад

270

заходів в Україні та за кордоном

5

видань у серії "Бібліотека Українського ПЕН"

понад

700

згадок про діяльність ПЕН у медіа

понад

130

партнерів

ПЕРЕМОГИ

22 листопада у рамках 12-ї Глобальної асамблеї Світового руху за демократію в Йоганнесбурзі (ПАР) три організації з України — **Український ПЕН, Львівський медіафорум та медіа "Рубрика"** — отримали відзнаку "Відвага заради демократії" (Democracy Courage Tribute). Цією нагородою організатори відзначили "відважну діяльність українського громадянського суспільства в часи війни, зокрема документування злочинів війни росії проти України, просування демократичних реформ, надання гуманітарної допомоги, сприяння поінформованості та залученості українців".

"Велика честь для мене, для нашої команди, для всієї української ПЕН-спільноти отримати цю нагороду в присутності стількох блискучих лідерів з усього світу, відданих цінностям демократії. Утім, я мушу зазначити, що більшість наших культурних та правозахисних проєктів і кампаній з 2022 року так чи інакше пов'язані зі спадщиною наших колег та друзів, життя яких забрала росія. Це робота з пам'яттю, болем і великою любов'ю. Я хочу присвятити цю нагороду українським журналістам, письменникам, митцям, які мали б творити нову українську культуру, розвивати незалежні медіа та розбудовувати нашу демократичну країну після довгої історії репресій. Однак їхні життя забрала росія — та сама країна, котра століттями намагається стерти нашу культуру та ідентичність".

Тетяна Терен,
виконавча директорка Українського ПЕН

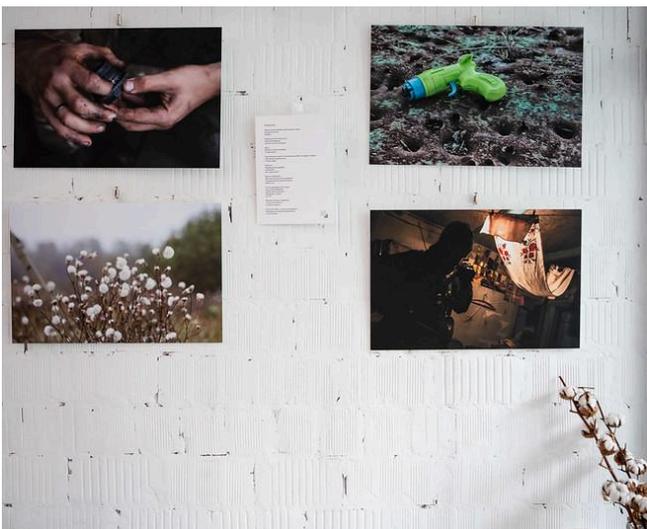
ПРОСТІР PEN UKRAINE

вул. Лук'янівська, 14а, Київ

Простір PEN Ukraine діє у Києві із серпня 2022 року. Звідтоді він є одним із найактивніших культурно-освітніх просторів столиці. З часу відкриття тут відбулося понад 120 подій — презентацій, дискусій, поетичних читань, літературно-музичних квартирників, кінопоказів, читацьких клубів, виставок, театральних читань. Усі події у просторі є благодійними і спрямованими на підтримку Сил Оборони України.

Детальніше про події у Просторі читайте у розділі “Культурні проєкти. Простір PEN Ukraine”.

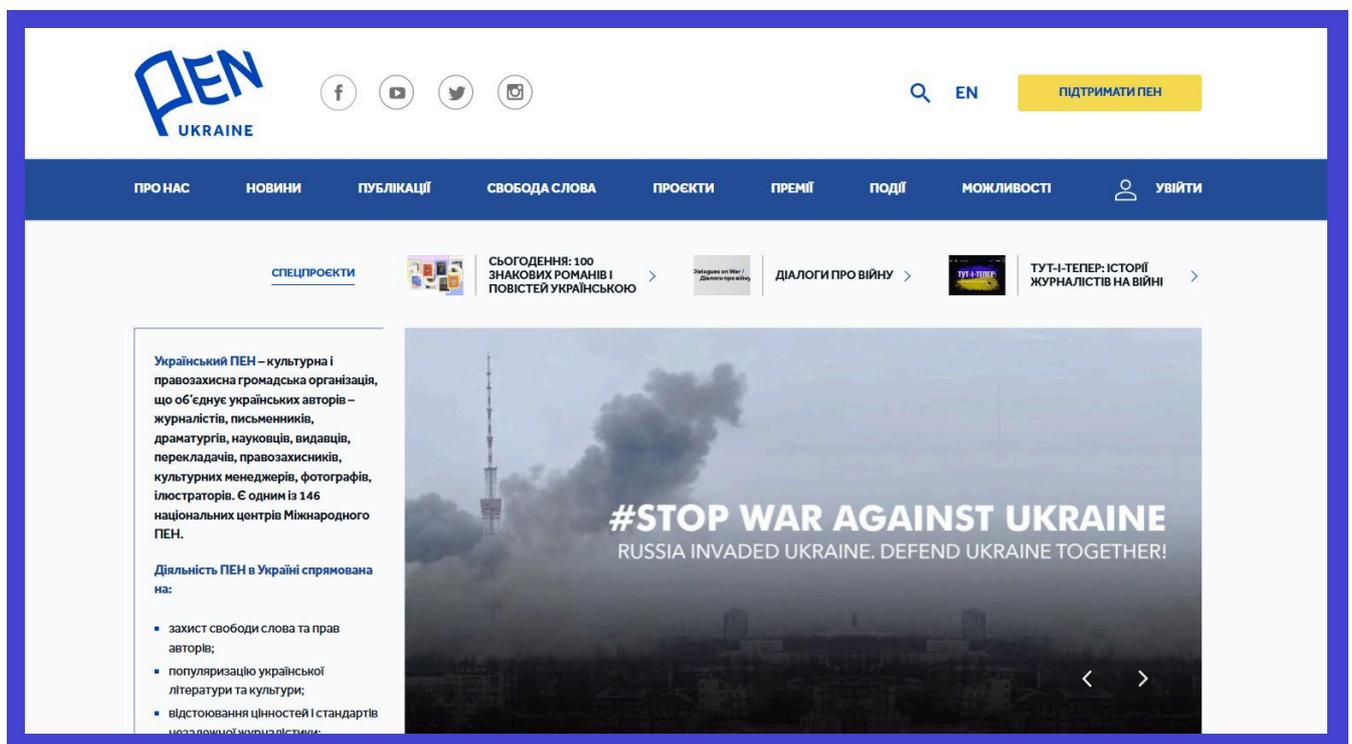
САЙТ УКРАЇНСЬКОГО ПЕН

pen.org.ua

Команда Українського ПЕН представила оновлений сайт організації 2022 року. Його мета — не лише інформувати про головні новини й проекти інституції та ПЕН-спільноти в Україні, але й розповідати українській та іноземній аудиторіям про ситуацію в Україні, російські злочини проти медіа і культури, ділитися важливими текстами та можливостями з авторами і митцями.

На сайті ПЕН можна ознайомитися зі статтями, есеями, репортажами, інтерв'ю та добірками віршів у розділі **“Публікації”**. На сторінці **“Свобода слова”** зібрана інформація про справи українських авторів-заручників Кремля та постійно оновлювані моніторинги втрат серед людей культури та журналістів. Колонки авторів і авторок ПЕН можна знайти у розділі **“Думки”**. 2024 року для зручності користувачів ПЕН створив окрему сторінку фестивалю-воркшопу для молодих авторів **“Прописи”**: propusy.pen.org.ua/

Динаміка показів сторінок сайту ПЕН 2024 року в Google становила **4,42 млн**. Протягом року було оприлюднено **128 новин та 117 публікацій**.

Редакторка — Діана Делюрман

Технічна підтримка — Надія Борковська, Олексій Ариков

ПЕН-БУС

Із серпня 2023 року в Українського ПЕН з'явився автобус, яким адмінкоманда та автори організації їздять у волонтерські поїздки, возять закордонні делегації та доставляють книжки бібліотекам.

Протягом 2024 року ПЕН-бус здійснив **11 поїздок** на звільнені та прифронтові території України і подолав **понад 30 000 кілометрів** українськими дорогами.

ПІДТРИМКА СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

У листопаді 2023 року в рамках церемонії нагородження "УП 100. Лідерство в умовах війни" видання "Українська правда" провело благодійний аукціон. Серед лотів була куртка генерала Валерія Залужного, яку продали за 155 тисяч доларів. Ці гроші передали у фонд Премії імені Георгія Гонґадзе.

Команда Премії спрямовувала їх на посилення захисту українських журналістів та журналісток, які приєдналися до Сил Оборони України. Найвідчутнішою потребою на фронті залишаються автівки, тож Премія, Український ПЕН та благодійний фонд "Хвиля'91" закупили **6 позашляховиків для пресофіцерів**.

Автівки отримали пресофіцери шести бригад: **Сергій Тахмазов** (28 ОМБр ім. Лицарів Зимового Походу), **Алла Кошляк** (13 БрОП НГУ "Хартія"), **Анастасія Блищик** (47 ОМБр "Магура)", **Альона Шідерова** (56 ОМПБр), **Дмитро Лазуткін** (59 ОМПБр імені Якова Гандзюка), **Ірина Рибокова** (93 ОМБр "Холодний Яр").

Також 2024 року ПЕН закупив і доставив зарядну станцію та тепловізори для бійців 4-ї окремої танкової бригади на Харківщині. **Дякуємо за підтримку нашій авторці, перекладачці Ірині Дмитришин.**

■ ПЕН передав книжки та провів 2 зустрічі для військових 124-ї бригади ТрО в Херсоні, а також поповнив новими книжками бібліотеки центру культури Міжнародного центру Національної гвардії України, Лицею імені Героїв Крут та волонтерський центр у Краматорську.

■ У рамках благодійних подій у Просторі PEN Ukraine 2024 року було зібрано понад 300 000 грн на потреби ЗСУ та волонтерських організацій.

ПРОГРАМИ УКРАЇНСЬКОГО ПЕН

ПІДТРИМКА ЛІТЕРАТУРНОЇ СПІЛЬНОТИ В УКРАЇНІ

■ Стипендійна програма від Норвезької асоціації авторів і перекладачів нонфікшн-літератури та Українського ПЕН покликана підтримати українських письменників і журналістів, які працюють у різних жанрах нонфікшн-письма (есеїстика, біографія, репортаж, інтерв'ю тощо), і допомогти зафіксувати в документальній літературі досвід війни, що її українське суспільство проживає з 2014 року.

У межах програми 2024 року було надано **10 стипендій у розмірі €5000** кожна. Результатом програми для кожної стипендіатки та стипендіата стане нонфікшн-книжка, опублікована в українському видавництві до листопада 2025 року.

Стипендіат(к)ами 2024 року стали:

- Беспалов Максим (художній репортаж "Артефакти");
- Коціра (Кутєпова) Христина (нонфікшн-книжка з робочою назвою "Зниклі");
- Любка Андрій (документальна книжка "Цього не можна забути");
- Міхаліцина Катерина (збірка особистих історій бібліотекарів із різних міст та містечок України);
- Ославська Світлана (книжка репортажів з робочою назвою "На власній шкірі");
- Подобна Євгенія (книжка художніх репортажів про окупацію Бучі "Тіні на вулиці Яблунській");
- Пузік Валерій (збірка есеїв "Ким ми були");
- Чех Артем (книжка есеїв "Гра в перевдягання");
- Якимчук Любов (нонфікшн-книжка "Тюльпани Азовсталі");
- Яценко Петро (нонфікшн-книжка "Готель "Війна"").

2024 року заявки оцінювало журі, до якого ввійшли **Тамара Гундорова, Юрій Прохасько, Оксана Форостина, Марія Титаренко, Дмитро Крапивенко, Бернад Мор та Атле Гренн.**

У березні 2024 року під час другого фестивалю "Прописи" у Івано-Франківську відбулась майстерня поетичного перекладу "Фрази: нові поети у перекладі" (Phrases: New Poets in Translation). У майстерні взяли участь чотири фіналісти професійної програми "Прописів": **Іван Гнатів, Ірина Купчинська, Юліана Лесняк та Ілля Рудійко.** Протягом двох місяців вони спільно з чотирма шотландськими поетами — **Роббі МакЛоджем, Ребеккою Ферр'єр, Елісон Кіснер та Рейчел Ранкін** — працювали над взаємними перекладами своїх творів, а у березні в Івано-Франківську презентували власні напрацювання. Усі учасники майстерні також отримали стипендію в розмірі **300 фунтів стерлінгів.**

По завершенню "Прописів" двоє учасників майстерні — **Ірина Купчинська та Ілля Рудійко** — отримали запрошення на міжнародну резиденцію у центрі творчого письма Moniack Mhor у Шотландському Гайлендсі, де працювали разом зі своїми колегами Роббі МакЛоджем та Ребеккою Ферр'єр.

Стипендійна підтримка для українських авторів у рамках Шотландської перекладацької майстерні стала можливою завдяки партнерству Українського ПЕН зі StAnza та Moniack Mhor Creative Writing Centre у рамках програми UK/Ukraine Creative Partnerships, започаткованої British Council та Українським інститутом.

Також ПЕН надав **7 стипендій** українським письменникам та журналістам у рамках внутрішнього фонду PEN Ukraine Emergency Fund на суму **220 000 грн.**

Координаторка — Аліса Бондаренко

ВОЛОНТЕРСЬКІ ПОЇЗДКИ НА ДЕОКУПОВАНІ ТА ПРИФРОНТОВІ ТЕРИТОРІЇ

Проект розпочався у червні 2022 року з поїздки авторів ПЕН до Харкова. Звідтоді до кожної поїздки на прифронтові та деокуповані території України долучаються українські та іноземні письменники і журналісти.

Волонтерські поїздки мають на меті:

- давати відчуття контексту, розуміння, чим живе сьогодні Україна;
- сприяти мережуванню і появі нових ініціатив у середовищі інтелектуалів, культурних менеджерів, громадських активістів, волонтерів, військових, місцевої влади;
- надавати волонтерську допомогу від письменників і журналістів для гуманітарних і військових потреб у регіоні;
- збирати історії людей, які пережили окупацію чи блокаду своїх міст;
- підтримувати пошкоджені чи зруйновані бібліотеки — культурні центри в цих населених пунктах у рамках кампанії “Незламні бібліотеки”;
- документувати злочини росії проти української культури;
- підтримувати пошкоджені українські бібліотеки.

Протягом 2024 року відбулося **11 волонтерських поїздок ПЕН** на Дніпровщину, Київщину, Харківщину, Чернігівщину, Одещину, Запоріжжя, Херсонщину, Донеччину, Полтавщину, Сумщину та Миколаївщину.

Участь у поїздках узяли **54 працівники та автори ПЕН**, а також іноземні письменники та журналісти.

У рамках поїздок ми організували **53 події** в бібліотеках і зустрічі з військовими та волонтерами. ПЕН передав волонтерам і військовим тепловізор, зарядну станцію, павербанки, ліки та книжки.

Координатор — Максим Ситніков

2024 року ініціатива стала можливою завдяки підтримці Міжнародного фонду "Відродження".

“НЕЗЛАМНІ БІБЛІОТЕКИ”

Восени 2022 року Український ПЕН розпочав безстрокову програму підтримки українських бібліотек, які постраждали внаслідок війни росії проти України.

Від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, як повідомляє Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, було повністю зруйновано або частково пошкоджено близько 1000 бібліотек: зруйновано 131 публічну бібліотеку, майже 750 потребують ремонту. Під час повномасштабного вторгнення українські бібліотеки втратили понад 1,5 млн видань.

За підтримки іноземних партнерів, українських видавництв та небайдужих українців ПЕН збирає і передає нові книжки українською й англійською мовами для бібліотек на звільнених та прифронтових територіях. Партнерами програми у 2024 році, зокрема, стали видавництва **Thames & Hudson**, **“Дух і Літера”**, **Kotubook**, **Rabulum**, **“Книжковий Арсенал”**, **Кримський дім**, **Ukraïner**, **Ірландський та Нідерландський ПЕН-центри**, **Оранжева ВДНГ**.

2024 року Український ПЕН придбав і доставив у пошкоджені росією бібліотеки понад **2000** книжок українських видавництв на суму **600 000 грн**.

Охоплені області: Миколаївська, Одеська, Полтавська, Херсонська, Чернігівська, Сумська, Дніпропетровська, Харківська, Донецька та Запорізька.

Окрім того, ПЕН організував загальноукраїнські збори книжок для пошкоджених бібліотек, у рамках яких було зібрано **близько 700 книжок** для Снігурівки (Миколаївська область), Барвінкового (Харківська область) та Нововоронцовки (Херсонська область).

Також ПЕН забезпечив книжками військових 124-ї бригади ТрО в Херсоні, Міжнародний центр НГУ, учнів Львівського ліцею імені Героїв Крут, волонтерський центр у Краматорську, проєкт Book Shelter у Херсоні.

ПІДТРИМАТИ ПРОГРАМУ

Координаторки — Аліса Бондаренко, Анастасія Євстратенко

"НЕЗЛАМНІ БІБЛІОТЕКИ" / UNBREAKABLE LIBRARIES

У листопаді 2023 року ПЕН розпочав партнерство з організацією Book Aid International. Загалом за час співпраці ми прийняли на своєму складі в Києві **52 000 видань англійською мовою** від провідних британських видавництв.

Як і в першому внеску 2023 року, серед британських книжок переважає література для дітей і підлітків, підручники для вивчення англійської мови, художні та нонфікшн-видання для дорослих. Зокрема, це книжки від провідних британських видавництв **Bloomsbury, Cambridge University Press, Hachette, HarperCollins, Oxford University Press, Pan Macmillan, Pineapple Lane, Simon & Schuster, Yale University Press** та інших.

30 000 примірників уже отримали бібліотеки у таких областях: Харківська, Чернігівська, Київська, Одеська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька, Донецька, Дніпропетровська, Кіровоградська, Запорізька, Сумська, Полтавська, Миколаївська та Херсонська.

До книжкового внеску британських партнерів 2024 року ввійшли 8 тисяч двомовних видань, надрукованих Pineapple Lane за підтримки HP UK Inc Ltd. Серед них — твори **Романи Романишин та Андрія Лесіва, Галини Кирпи, Оксани Луцєвської, Галини Ткачук, Анни Хромової**. Розширення співпраці стало можливим завдяки нашій авторці **Ользі Мусі**.

Ця частина програми "Незламні бібліотеки" є спільною ініціативою Українського ПЕН, Book Aid International, PEN International, English PEN, видавництва Pineapple Lane та Гуманітарної Нової Пошти.

"Значна робота Book Aid International сфокусована на громадах, що постраждали від війни, де люди можуть не мати доступу до книжок через зруйновані бібліотеки або вимушений виїзд. У світі ми передаємо книги для того, щоб допомогти поповнити втрачені бібліотечні фонди, забезпечити можливість продовження навчання, а також для того, щоб запропонувати розраду зануритися в хорошу історію".

Елісон Твід,
виконавча директорка Book Aid International

Координаторка — Анастасія Євстратенко

IN SOLIDARITY WITH UKRAINE

Програма, заснована в листопаді 2022 року, має на меті продемонструвати наслідки злочинів російської армії проти України та її культури, надати учасникам іноземних делегацій відчуття контексту та розуміння нинішньої ситуації в Україні в умовах війни.

У межах ініціативи іноземні письменники, журналісти, публіцисти, культурні менеджери та лідери думок зустрічаються з українськими культурними та правозахисними організаціями, військовими журналістами та митцями, відвідують деокуповані та прифронтові міста й села, які постраждали внаслідок війни росії проти України.

3 грудня 2022 року Український ПЕН прийняв у Києві письменників і журналістів зі США, Великої Британії, Литви, Польщі, Італії, Хорватії, Франції, Чехії, Іспанії, Бельгії, Латвії, Нідерландів, Індії, ПАР, Аргентини, Бразилії, Угорщини, Словаччини, Естонії, Індонезії й організував їх поїздки на прифронтові й деокуповані території України.

У 2024 році ПЕН вперше привіз в Україну **5 делегацій авторів** із країн Глобального Півдня. Загалом у рамках програми Україну відвідали **65 авторів**.

"Найбільше мене вразило в Україні те, наскільки війна здатна трансформувати усі виміри соціального, професійного, сімейного та культурного життя в країні. Я спостерігав, як культурні організації стали правозахисними, включеними у війну. Наявність спільного ворога, загибель близьких, боротьба за виживання позначилися на людях, їхніх звичках та ідеях до такої міри, що навіть найглибші їхні переконання зазнають випробувань та змін".

Ігнасіо де Касас,

правозахисник, професор міжнародного права, заступник
декана правничого факультету Університету Аустраль
(Буенос-Айрес)

"Мене вразило, що теперішня війна є екзистенційною битвою для українців. Не ідеологічною, а внутрішньою та особистою. Так багато людей описували російську атаку як спробу знищити їх не лише фізично, але й культурно. Люди бояться втратити внутрішнє відчуття того, як це — бути українцями".

Анджан Сундарам,
індійський журналіст

"Цей візит докорінно змінив мій погляд на війну та мотивацію росіян. Тепер я маю набагато глибше розуміння того, що стоїть на кону. Я не усвідомлював, наскільки самотньою завжди була культура України, яку українці тепер захищають від агресивної російської асиміляції".

Ендрю Браун,
південноафриканський письменник і адвокат

Координатори — Максим Ситніков, Анна Вовченко

2024 року проєкт реалізувався за підтримки Міжнародного фонду "Відродження" та Prague Civil Society Centre.

ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА ТА КУЛЬТУРИ

МОНІТОРИНГ ЗЛОЧИНІВ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ ДІЯЧІВ ТА ЖУРНАЛІСТІВ

Матеріали моніторингів [“Журналісти на війні”](#) та [“Люди культури, яких забрала війна”](#) укладаються на основі новин правозахисних організацій та органів влади. Є основою для розсилок Українського ПЕН міжнародній ПЕН-спільноті та для друкованих звітів, що використовуються під час адвокаційної роботи за кордоном.

Станом на грудень 2024 року в моніторингах було зафіксовано загибель 96 українських та закордонних журналістів, а також 153 діячів української культури.

Упорядниця — Діана Делюрман

“ЛЮДИ КУЛЬТУРИ, ЯКИХ ЗАБРАЛА ВІЙНА”

theukrainians.org/spec/peopleofculture

Спільний проєкт Українського ПЕН та The Ukrainians Media має подвійну мету: зберігати пам'ять про людей, яких українська культура втратила у війні, та водночас свідчити про геноцидальні наміри росії.

2024 року для проєкту було підготовлено **50 історій українською та англійською мовами.**

Це серія портретів, що вимальовуються у процесі вивчення доробку загиблих митців, розмов із близькими та колегами, поїздок Україною.

Авторами та авторками проєкту стали: **Саша Довжик, Лена Козар, Мар'яна Матвейчук, Ганна Устинова, Катерина Міхаліцина, Анна Романдаш, Діана Делюрман, Юлія Мусаковська, Марія Титаренко, Євгенія Подобна, Олена Високолян, Тетяна Шелепко, Софія Кочмар, Сантана Преап, Тетяна Миронишена, Христина Шалак, Маріам Найем, Ольга Папаш, Вікторія Калімбет та Лариса Бабій.**

“Серія портретів “Люди культури, яких забрала війна” — це робота свідчення і пам’ятання, а також спроба не дозволити справам вбитих росією дієвців загубитися в темряві геноцидальної війни. Розмови з близькими і колегами та уважне прочитання робіт тих, хто вже не створить нового в нашій культурі, допомагають окреслити контури втрати, іноді — вказують на траєкторію руху після неї”.

Саша Довжик,
співкураторка проєкту

ЧИТАТИ ІСТОРІЇ

“Це серія текстів, які перетворюють культурні втрати під час війни зі статистики у “пам’ятники зі слів”. Кожен загиблий під час війни стає героєм для інших громадян. Але кожен герой — герой по-своєму. Іще до того, як загинув. І навіть до того, як пішов на війну. Хтось — герой оповіді про вуличного музиканта, що тішив слух перехожих, а хтось — історії про професійного диригента, який протистояв російській окупації. Цей проєкт недаремно починається зі слова “люди”. Він пробує пам’ятати мертвих у всій їхній вразливості. І говорити те, що вони вже не зможуть про себе розказати. А також про те, що живим доведеться робити за них”.

Мар’яна Матвейчук,
співкураторка проєкту

Кураторки — Саша Довжик, Мар’яна Матвейчук

За підтримки Національного фонду на підтримку демократії (NED).

“РЕСВІЄМ: ОНЛАЙН-МЕМОРИАЛ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ ЖУРНАЛІСТІВ”

journalistsmemorial.gongadzeprize.com.ua

Від початку повномасштабного російського вторгнення в Україні було вбито 95 українських та іноземних журналістів.

Місія проєкту — продовжити справу загиблих медійників; розповідати правду, заради якої вони померли, показувати світові справжнє обличчя агресора.

ЧИТАТИ ІСТОРІЇ

Координаторки — Діана Делюрман, Анастасія Абрамець

За сприяння Національного фонду на підтримку демократії (NED).

NEWSLETTER: RUSSIA'S WAR AGAINST UKRAINE

Онлайн-розсилка для міжнародної спільноти ПЕН, правозахисних організацій та дипломатичних установ англійською мовою. Включає інформацію про злочини росії проти України, українських медіа та української культури, а також важливі інформаційні матеріали англійською та іншими іноземними мовами про ситуацію в Україні та українську культуру.

Протягом 2024 року було підготовлено **7 випусків**.

Автори — Максим Ситніков, Діана Делюрман, редактор — Крістофер Етвуд

ІНТЕРНЕТ-СТОРІНКА STOP WAR IN UKRAINE

war.pen.org.ua

Укладається на основі моніторингових Українського ПЕН щодо злочинів росії проти медіа та культурних діячів в Україні, а також містить посилання на важливі матеріали та інформаційні ресурси, петиції, звернення, добірки видань про Україну англійською мовою і книжок українських авторів, рекомендованих до перекладу.

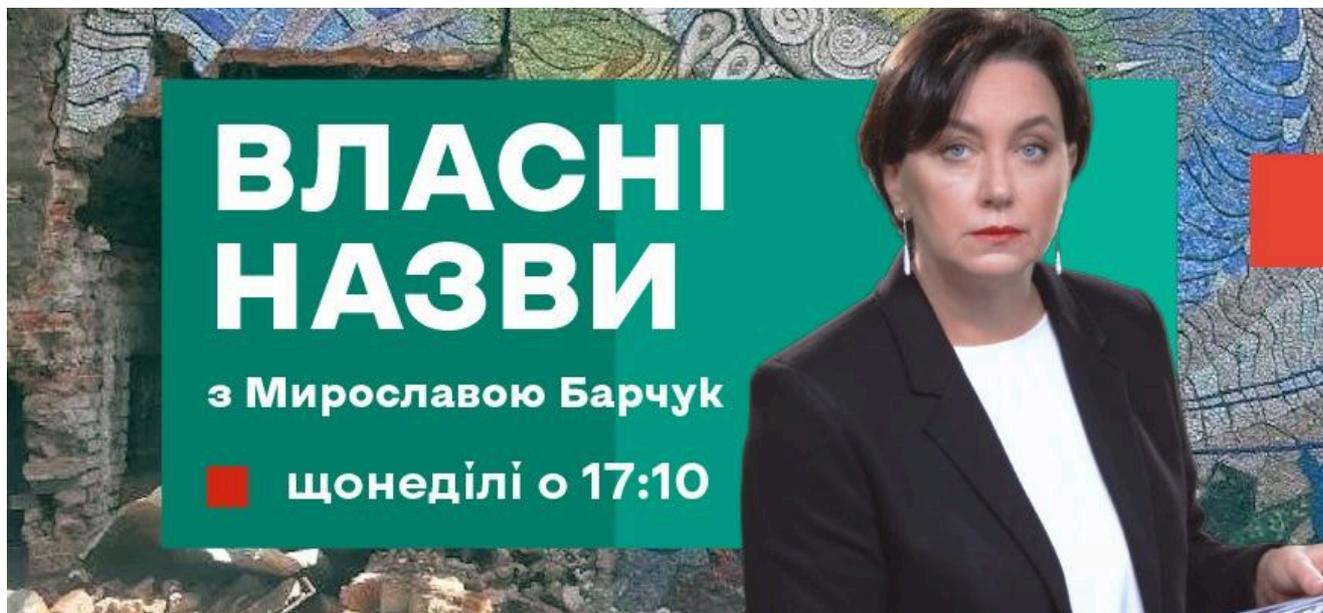
Редактори — Діана Делюрман, Максим Ситніков

МЕДІАПРОЄКТИ УКРАЇНСЬКОГО ПЕН

■ **“Власні назви”** — спільний проєкт Українського ПЕН та телеканалу “Еспресо”. Це серія телерозмов з українськими і західними інтелектуалами, письменниками, митцями, правозахисниками, де обговорюються, з одного боку, події і суспільні явища сьогодення, а з іншого — історичний контекст, який ці явища сформував.

2024 року розпочався третій сезон проєкту. За словами авторки і ведучої **Мирослави Барчук**, задум програми “Власні назви” від початку повномасштабного вторгнення лишається незмінним: повернення забутого, стертого з пам’яті кількох поколінь, культурного спадку. А також переосмислення важливих явищ, постатей і подій, які були заборонені або знищені імперією.

Загалом 2024 року вийшло **6 випусків** програми. Проєкт продовжено на 2025 рік.

За підтримки мецената Миколи Сушка.

“У цьому сезоні я вирішила говорити з моїми гостями перш за все в оптиці деколонізації, оскільки заборони і утиски, які українці переживали століттями, лишили глибокий відбиток у нашій психіці, самосприйнятті і самопрезентації. У нас відмінності між колонізаторами й колонізованими не мали расового характеру, але інші ознаки мали, а отже, і постколоніальну травму ми переживаємо досі. Дискусія довкола понять “імперія-колонія” лише зараз починає формуватися в Україні. Мені здається, не варто уникати чи соромитись обговорення українського колоніального досвіду”.

Мирослава Барчук,

телеведуча, віцепрезидентка Українського ПЕН

2024 року ПЕН та медіа “Читомо” продовжили роботу над спецпроєктом **“Слова і кулі”**. Це серія розмов з українськими письменниками і журналістами, які з початком повномасштабного вторгнення РФ пішли до лав ЗСУ або стали волонтерами. Назва проєкту символізує зброю, яку використовували герої та героїні проєкту до 24 лютого 2022 року і яку були змушені взяти до рук після початку повномасштабної війни росії проти України.

2024 року в рамках проєкту вийшли інтерв'ю з **Євгеном Ліром, Миколою Шпаковським, Ярославом Корнєвим, Лізою Жаріковою та Юрієм Матевощуком**.

Український ПЕН та The Ukrainians Media запустили подкаст про українську літературу **“Палітурка”**. Ведучим проєкту став радіоведучий, фольклорист, музикант **Захар Давиденко**.

Проєкт присвячений творам зі шкільної програми: чому вони вчили нас тоді та чого можуть навчити сьогодні. У шкільні роки кожному та кожній із нас доводиться вирішувати безліч екзистенційних питань: від вибору модних штанів до самоідентифікації. У цьому потоці багатьом було важко знайти сили і час на твори Панаса Мирного чи Лесі Українки.

Продюсерка — Аліса Бондаренко

"Подкаст "Палітурка" створений саме для таких людей. Якщо у школі вам не було смішно з гуморесок Павла Глазового або було важко сприймати стиль письма Ольги Кобилянської — ви не одні. У "Палітурці" я спілкуюся з професійними читачами і читачками, які допоможуть нам із вами зрозуміти або наново відкрити для себе твори, які в школі пройшли повз багатьох із нас".

Захар Давиденко,
ведучий подкасту

У межах "Палітурки" вийшло **10 епізодів**.

Гостями подкасту стали **Богдана Романцова, Катерина Калитко, Тетяна Огаркова, Ростислав Семків, Роман Малиновський, Віра Курико, Анастасія Євдокимова, Олександр Михед, Вадим Карп'як та Євгеній Стасіневич**.

СЛУХАТИ ПОДКАСТ

Разом із Суспільне.Культура та Telegraf наприкінці року ми оголосили [фокус-тему Українського ПЕН "Бути у світі"](#). Протягом 2025 року ми публікуватимемо есеї наших авторів та провідних українських інтелектуалів на цю тему.

Уже вп'яте спільнота ПЕН обирає фокус, що задаватиме вектор наших роздумів упродовж наступного року. У попередні роки ми працювали з темами "Мости замість стін" (2018/2019), "Що дасть нам силу?" (2019/2020) "Культура в режимі очікування" (2020/2021) та "Повертаючи свої імена" (2021/2022).

Актуальність та важливість фокус-теми 2025 року "Бути у світі" пояснює президент Українського ПЕН **Володимир Єрмоленко**:

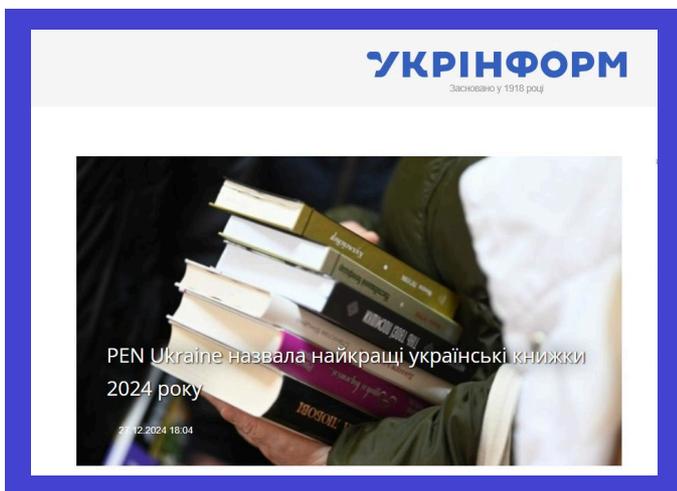
"Сьогодні для того, щоб бути, ми маємо боротися за те, щоб наш голос був почутим. Боротися за те, щоб наше обличчя було впізнаваним. За те, щоб наші історії не можна було ігнорувати. Щоб наше місце вважали нашим — без будь-яких заперечень.

Але, прагнучи відкриття з боку інших культур, ми також відкриваємо інші культури для себе. Прагнучи, щоб світ нас відкрив для себе, ми також наново відкриваємо для себе світ.

Ми прагнемо визнання того, що існування світу неможливе без існування України. Ми боремося не просто за своє буття, а й за своє місце на карті світу".

Координаторка фокус-теми — Анна Вовченко

Найкращі книжки 2024 року за версією ПЕН — уже всьоме наприкінці грудня члени ПЕН уклали список видань, які стали їхніми читацькими відкриттями протягом року. Традиційно до переліку ввійшли прозові й поетичні новинки, переклади, нонфікшн, твори для дітей, мистецькі видання і гуманітаристика. 2024 року добірка налічувала **201 книжку**.

ПРОЄКТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ ТА СВОБОДОЮ СЛОВА

■ Акція **“Листи до вільного Криму”** — спільна кампанія Представництва Президента України в АР Крим, Українського ПЕН та Центру прав людини ZMINA.

Мета ініціативи — заохочувати українців та жителів інших країн надсилати листи підтримки кримським політв'язням, яких незаконно утримує росія. Ці листи є також меседжем для адміністрацій в'язниць про те, що кожен громадянин України є важливим і суспільство слідкує за умовами їхнього утримання.

За даними Представництва Президента України в АР Крим станом на грудень 2024 року, **росія тримає у неволі 218 кримських політв'язнів, 132 з них — кримські татари.**

У рамках акції з 2023 року надійшло **1611 паперових та електронних листів.**

“Родина, близькі також в цих умовах відчують ізоляцію. Інші, кого не торкнулася несправедливість, часто не знають, що говорити, відчують безпомічність. Лист підтримки — це вписування у спільний простір розмов, це можливість ось цієї бодай простої дії, а не перебування в гнітючій бездіяльності”.

Лариса Денисенко,
письменниця, правозахисниця, амбасадорка політв'язня Ремзі Бекірова

15 листопада Український ПЕН спільно з Центром громадянських свобод організували щорічну правозахисну акцію **"День порожніх стільців"** на Софійській площі у Києві пам'яті ув'язнених, полонених і зниклих безвісти митців та правозахисників.

Під час події встановили символічну інсталяцію з порожніх стільців з іменами ув'язнених, полонених та зниклих безвісти авторів, медійників, митців та правозахисників, які не можуть бути фізично з нами через російську агресію, яка триває з 2014 року. На частині стільців стояли таблички "Ім'я невідоме", оскільки деякі імена ув'язнених, полонених і зниклих безвісти українців досі не встановлені.

"Хочеться, щоб ми збиралися, не зупинялися, були свідомими і допомагали всім, хто потребує цього. Такі акції, як "Порожні стільці", відбуваються не лише задля того, щоб підтримати тих, хто за ґратами, та їхніх рідних. Це іспит для нашого суспільства, нагадування про те, що війна, яку ми ведемо за нашу свободу, залишає нас людьми, котрі вміють співчувати, бути небайдужими, досягати своєї мети".

Наріман Джелял,
заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу,
колишній заручник Кремля

Акція пам'яті вбитої росією журналістки Вікторії Роциної (11 жовтня)

Премія імені Георгія Гонґадзе, Український ПЕН та hromadske організували на Майдані Незалежності акцію вшанування пам'яті української журналістки Вікторії Роциної.

Українська журналістка Вікторія Роцина загинула у російському полоні у вересні 2024 року. Це нібито сталося під час її етапування з Таганрога до Москви. У полон вона потрапила в серпні 2023-го, коли робила репортаж з окупованої території.

ТИЖДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ГЕОРГІЯ ГОНґАДЗЕ

16-22 вересня Премія імені Георгія Гонґадзе вперше ініціювала в Києві **Тиждень пам'яті Георгія Гонґадзе** — до роковин вбивства журналіста.

У ці дні у Києві на Конtrakтовій площі **було встановлено тимчасову Алею пам'яті Георгія Гонґадзе**. Вона складалася з інформаційних банерів про життя і діяльність журналіста і була покликана продемонструвати внесок Георгія у становлення демократичної України, громадянського суспільства та поширення українського голосу у світі.

“Для мене історія про Гію Гонгадзе — це історія про людей компромісу і людей самопожертви. Я впевнена, що поруч з Георгієм було багато колег, які обрали інший шлях, які вирішили промовчати, не допомагати Георгію. Володимир Єрмоленко, Президент Українського ПЕН, казав про те, наскільки важливий для суспільства баланс двох етичних систем. Системи обміну і системи битв”.

Мирослава Барчук,
журналістка та телеведуча, віцепрезидентка Українського ПЕН

Окрім того, в рамках Тижня пам'яті відбулися зустрічі журналістів зі студентами факультетів та кафедр журналістики у Харкові, Дніпрі, Луцьку та Києві.

МЕДІАДНІ ПРЕМІЇ ІМЕНІ ГЕОРГІЯ ГОНГАДЗЕ

14-16 листопада у Києво-Могилянській Бізнес-Школі відбулася щорічна конференція **"Медіадні Премії імені Георгія Гонгадзе"**, під час якої провідні журналісти, редактори, медіаменеджери, комунікаційники і представники бізнесу говорили про виклики та тенденції у медіапросторі України і за кордоном.

Серед тем 2024 року — цензура та самоцензура під час війни, роль медіа у медіації та реінтеграції суспільства, підходи для зменшення медіатравматизації, роль соцмереж та месенджерів, висвітлення війни у світі місінформації та дезінформації.

Загалом у рамках трьох Медіаднів відбулися **8 подій за участі 38 спікерів**. Серед них — **Антон Дробович, Роман Романюк, Людмила Долгоновська, Оксана Мороз, Ярослав Юрчишин, Ілона Довгань, Катерина Коберник, Андрій Боборикін, Лариса Денисенко, Мирослава Гонгадзе, Тетяна Трощинська, Ангеліна Карякіна, Данило Мокрик, Євгенія Подобна, Ольга Руденко, Георгій Тихий, Наріман Джелял, Власта Лазур, Оксана Романюк, Отар Довженко, Ігор Розкладай, Марина Стародубська, Марія Гурська, Валентина Сотникова, Єжи Вуйчик (Польща), Гуллівер Крегг (Франція)** та ін.

З першим публічним виступом після звільнення з російського ув'язнення у Медіаднях узяв участь **Максим Буткевич**, правозахисник, журналіст, військовослужбовець.

"Найважливіша місія Премії імені Георгія Гонґадзе — формувати і об'єднувати нашу спільноту, яка має одні цінності, спільне розуміння, куди ми маємо рухатися і якою ми хочемо бачити журналістику України".

Тетяна Терен,
виконавча директорка Українського ПЕН

Конференцію було реалізовано завдяки підтримці National Endowment for Democracy (NED).

Команда: Михайло Таран, Владислав Зінкевич, Настя Амбраець, Олена Чемерис

“ВІЛЬНІ ГОЛОСИ КРИМУ”

2021 року Український ПЕН, The Ukrainians Media, Центр прав людини ZMINA та видавництва Vivat розпочали роботу над книгою, яка стала продовженням кампанії ПЕН та ZMINA #SolidarityWords на підтримку авторів-політв'язнів в окупованому Криму.

Так було підготовлено 16 текстових портретів про громадянських журналістів-політв'язнів. Команда проєкту розповідає історії їхнього життя, затримання та перебування в неволі.

До спецпроєкту увійшли історії **Нарімана Джеляла** (звільнений з російського ув'язнення 28 червня 2024 року, вже після публікації портрета), **Владислава Єсипенка**, **Амета Сулейманова**, **Сервера Мустафаєва**, **Ірини Данилович**, **Асана Ахтема**, **Османа Аріфмететова**.

Мета "Голосів вільного Криму" — привернути увагу до справ українських заручників Кремля. Кожен текст покликаний тримати у фокусі уваги українців історії кримських журналістів, яких незаконно ув'язнила російська окупаційна влада. Друге завдання проєкту — адвокаційне — сприяти міжнародному тиску на росію задля звільнення політв'язнів.

Автор(к)и текстів: **Олександра Єфименко**, **Ірина Славінська**, **Олеся Яремчук**, **Віра Курико**, **Рустем Халілов**, **Ольга Духнич**, **Євгенія Генова**.

Усі тексти українською та англійською мовами були опубліковані на сайті онлайн-медіа The Ukrainians. 2025 вони вийдуть книгою у видавництві Vivat.

За сприяння National Endowment for Democracy (NED).

Упорядниці — *Олеся Яремчук та Інна Березніцька*
Редакторка — *Анастасія Левкова*

ЗАЯВИ ТА ЗВЕРНЕННЯ

Заява українських громадських організацій щодо загрози демократії та правам людини в Грузії (травень)

Україна повинна перемогти в цій війні: Резолюція VIII Регіональної зустрічі ПЕН-центрів (травень).

Український ПЕН підтримав заяву Медіаруху щодо неприпустимості тиску на адресу незалежного українського видання "Тексти" (червень)

Заява щодо вбивства журналістки Вікторії Рощиної (жовтень)

Ми поруч з вами: заява Українського ПЕН на підтримку грузинського народу (грудень)

Заява Виконавчої Ради Українського ПЕН на підтримку журналістки Чечілії Сала (грудень)

КУЛЬТУРНІ ПРОЄКТИ

Smart Foundation та Український ПЕН продовжили серію зустрічей з українськими інтелектуалами в сучасній бібліотеці “Smart Простір” на Полтавщині. Учасниками й учасницями проєкту 2024 року стали, зокрема, письменники **Андрій Любка і Владимир Арсенієвич, Євгенія Подобна, Анастасія Левкова, Світлана Тараторіна.**

Координаторка — Аліса Бондаренко

30 травня–2 червня Український ПЕН підготував спеціальну програму в рамках фестивалю “Книжковий Арсенал” у Києві **“Тривання голосу”**. Під час **6 подій** ми говорили про звучання українського голосу в час війни: що він може розповісти про наше минуле, про те, ким ми є сьогодні і ким станемо; чи чуємо ми свій власний голос і чи чутно його назовні?

У рамках програми відбулися презентація музично-поетичного проєкту Катерини Калитко та Мар'яни Садовської “Українська втома”; читання молодих авторів — учасників другого фестивалю-воркшопу “Прописи”; презентація книжки “Діалоги про війну”; зустріч українських та боснійських авторів у рамках проєкту “Звіт з майбутнього”; розмова про підтримку пошкоджених українських бібліотек та музично-поетична присвята Олесі Здоровецької пам'яті загиблих українських поетів “Opus Doloris. Багатоголосся”.

Координаторка — Аліса Бондаренко

Український ПЕН став організаційним партнером другого фестивалю “Протасів Яр” пам'яті Романа Ратушного у Києві, що відбувався протягом 4 днів у червні-вересні 2024 року.

Фестиваль було засновано 2023 року громадською організацією “Захистимо Протасів Яр” і громадою Протасового яру за сприяння Міжнародного фонду “Відродження”. 2024 року співорганізатором фестивалю стала ГО “Форум Видавців”. Виконавчою директоркою фестивалю “Протасів Яр” є культурна менеджерка і програмна директорка Форуму Видавців Софія Челяк. Організаційні партнери — Український ПЕН та Національний центр народної культури “Музей Івана Гончара”.

Фестиваль традиційно включав кілька напрямків: мистецький (концерти, поетичні читання), демократії і прав людини (дискусії, розмови, лекції, покази і обговорення документальних фільмів) та історичний (лекції, екскурсії).

Також Український ПЕН продовжив підтримувати нові культурні фестивалі в регіонах: уже вдруге у липні ми стали партнерами **VydelkaFest** у Чорноморську, а в листопаді — фестивалю **“Земля поетів”** у Львові, ініційованого **Мар’яною Савкою** і координованого **Ольгою Ольховою** та **Оленою Павловою**.

Уперше у вересні напередодні вручення Премії імені Василя Стуса спільно з Києво-Могилянською Бізнес-Школою ми організували низку подій, присвячених поетові, до яких долучилися, зокрема, **Мар’ян Пиріг**, **Олександра Матвійчук**, **Іванна Крип’якевич-Димид**, **Володимир В’ятрович**.

У жовтні ПЕН підтримав фест **"Літературний і друзі"**, організований у Києві групою захисту Літературного скверу "Стоп незаконна забудова". Дякуємо за ініціативу **Катерині Зарембо**.

VI ФЕСТИВАЛЬ "ДНІ ЕСЕЇСТИКИ"

У межах "Днів есеїстики" 12-15 грудня у Києво-Могилянській Бізнес-Школі відбулися дискусії, лекції та зустрічі з українськими авторами-есеїстами. Зокрема, участь у фестивалі взяли **Остап Сливинський, Борис Філоненко, Богдан Коломійчук, Олександр Савчук, Катерина Зарембо, Андрій Любка, Мирослав Лаук, Оксана Форостина, Тарас Пастух, Богдана Матіяш, Юрко Прохасько, Роксоляна Свято, Ірина Цілик, Дарія Бадьйор, Сергій Ксаверов, Марія Стоянова, Ірина Славінська**.

Фокусна тема 2024 року — **"Цінність тяглості"**. Загалом у рамках фестивалю відбулося 8 публічних подій.

"Здається, сьогодні ми спрагли чужих есеїстичних текстів, утім, наша інтенсивність читання все ще нова для нас. Наше бажання пройти вузькою лінією між чужою вигадкою і документальним свідченням про спільний досвід — пристрасне. І ця пристрасність обертається для нас дією, в ній ми шукаємо нового опертя та нового погляду на реальність. Реальність, котра тримається на нашому болі та опорі, на нашому забуванні та пригадуванні".

Орися Грудка,
кураторка фестивалю

Кураторка фестивалю — **Орися Грудка**
Координаторка — **Аліса Бондаренко**

ДРУГИЙ ФЕСТИВАЛЬ "ПРОПИСИ"

6-10 березня в Івано-Франківську відбувся другий фестиваль-воркшоп ПЕН для молодих авторів "Прописи".

Фіналістами "Прописів"-2024 стали автори й авторки: **Анфіса Дорошенко, Іван Гнатів, Ольга Заєць, Микита Кіляров, Вікторія Климчук-Длугач, Ірина Купчинська, Ірина Курганська, Юліана Лесняк, Світлана Лібет, Ірина Марцинюк, Ілля Рудійко, Анна Сєдих, Ярослава Скорбач, Анна Ютченко та Анна Яблучна.**

Учасники й учасниці фестивалю відвідували лекції та воркшопи відомих письменників та літературних критиків. Серед лекторів були: **Олександр Михед, Володимир Єрмоленко, Мирослав Лаюк, Богдана Неборак, Світлана Тараторіна, Мар'яна Савка, Тетяна Терен, Аскольд Мельничук (США), Крістофер Меррілл (США) та Рейчел ДеВоскін (США).**

"Прописанти" й "прописантки" мали змогу відвідувати індивідуальні заняття з досвідченими менторами — **Тарасом Прохаськом, Юлією Мусаковською, Марією Титаренко, Ростиславом Семковим;** а також взяти участь у кінопереглядах з **Романом Малиновським.**

Загалом у рамках фестивалю відбулося **30 подій** у рамках фестивальної програми, 3 фільмопокази та 5 публічних подій.

"Ми хотіли створити простір відкритості та рівності, таке середовище, щоб учасники та учасниці могли зайти в літературу і почуватися там рівноправними, і щоб у них не виникало відчуття бар'єру, який неможливо подолати".

Остап Сливинський,
куратор фестивалю

"Прописи" насамперед про спільноту, її побудову, комунікацію та зв'язки, а також про приналежність духовну і територіальну, оскільки ми всі перебували в Івано-Франківську... "Прописи" для мене передусім про єднання, приналежність і світлу комунікацію з мотивованими людьми, котрі хочуть говорити про важливе, і що важливо — говорять про важливе".

Ірина Марцинюк,
поетка, учасниця фестивалю

Результатом фестивалю стала антологія, до якої ввійшли поезія, проза, а також рефлексії про "Прописи-2024" 15 авторів та авторок. Презентація альманаху відбулася під час XII Книжкового Арсеналу в межах спеціальної програми Українського ПЕН "Тривання голосу".

Також у рамках фестивалю 2024 року відбулася онлайн-майстерня поетичного перекладу **"Фрази: нові поети у перекладі"**, яка була організована у партнерстві зі StAnza та Moniack Mhor та за підтримки програми UK/Ukraine Creative Partnerships, започаткованої Британською Радою у співпраці з Українським інститутом. Учасниками й учасницями майстерні, за результатами конкурсу, стали **Іван Гнатів, Ірина Купчинська, Юліана Лесняк та Ілля Рудійко**. З січня до березня 2024 року вони спільно з чотирма поетами з шотландського боку працювали над взаємними перекладами своїх творів.

Також **Ілля Рудійко та Ірина Купчинська** у вересні провели два тижні у центрі творчого письма Moniack Mhor на півночі Шотландії, де взяли участь у творчих і перекладацьких майстер-класах.

Другий фестиваль "Прописи" було реалізовано за підтримки Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні. Інформаційні партнери: Суспільне. Культура, медіа про культуру "Сенсор" та Радіо Культура.

Куратор фестивалю — Остап Сливинський
Координаторка — Аліса Бондаренко

"МЕРЕЖИВО"

2024 року події в рамках четвертого сезону проєкту "Мереживо. Літературні читання в містечках України" відбулися на Чернігівщині (у Городні та Корюківці); Волині (Нововолинськ та Ковель); Житомирщині (Звягель, Бердичів, Коростень і Коростишів); Львівщині (Самбір і Трускавець); Полтавщині (Оржиця і Лубни); Рівненщині (Гоща й Костопіль) та на Закарпатті (Хуст і Виноградів).

Участь у поїздках узяли **Богдана Неборак, Мирослав Лаук, Олена Гусейнова, Оля Русіна, Ростислав Семків, Христина Морозова, Ірина Старовойт, Таня Касьян, Людмила Таран, Теодозія Зарівна, Ольга Купріян, Анна Вовченко, Олена Рибка, Слава Світова, Катерина Зарембо і Світлана Поваляєва.**

Загалом 2024 року проєкт охопив 7 регіонів, 16 містечок і залучив 16 авторів.

Нагадаємо, що Український ПЕН розпочав проєкт "Мереживо. Літературні читання в містечках України" 2019 року. Головна мета проєкту — підвищити престиж читання у райцентрах України, знайомити мешканців українських містечок із сучасною українською літературою та включити їх у спільне з великими містами культурне поле.

"Культура здатна зшивати, тому варто забезпечити доступ до культури всім, хто цього потребує. Проєкт "Мереживо", як і раніше, зосереджений на малих містечках, де відбувається мало культурних подій. Серед авторів, які їздили, були ті, хто активно волонтерять на фронті, хто втратила на війні сина, чий чоловік воює, хто написав книжку про Бахмут після багатьох поїздок у найгарячішу точку, в кого батьки — проукраїнські громадяни — пережили трагедії в Маріуполі й залишилися там... Ці та інші автори діляться своїм досвідом і своїми розуміннями, допомагають мешканцям малих міст і сіл осмислити те, що нині діється, — і завдяки цьому зцілитися, відкритися до інших".

Анастасія Левкова,
координаторка проєкту

Координаторки — Анастасія Левкова, Марія Титаренко, Олена Павлова

Четвертий сезон було реалізовано завдяки підтримці Міжнародного фонду "Відродження".

ПОДІЇ У ПРОСТОРІ PEN UKRAINE

Протягом 2024 року у Просторі PEN Ukraine на Лук'янівській, 14а у Києві відбулося **80 подій** — дискусій, презентацій, поетичних вечорів, концертів, фотовиставок, читацьких клубів, театральних читань, майстеркласів, квартирників та кінопоказів.

Зокрема, цього року ми організували **8 літературно-музичних благодійних квартирників** "Література і музика для ЗСУ" та 2 музичні події — **"Я буду жити. Горицвіт"** та **"Різдвяний концерт Сестер Тельнюк"**.

Координаторка — Анастасія Євстратенко

2024 року продовжив роботу Кіноклуб Docudays UA при Українському ПЕН, у рамках якого ми організували **9 кінопоказів** документальних стрічок з архіву Docudays та покази фільмів **"Війна-ненажера"** (з Babylon'13) та **"Як українці українською заговорили"** (з Ukraïner).

Координаторка — Аліса Бондаренко

Розпочав роботу Читацький ПЕН-клуб. У нашому просторі відбулися **10 обговорень** книжок за участі Марини Пономаренко, Марисі Нікітюк, Ростислава Семкова, Ярини Черногуз, Тетяни Огаркової, Софії Челяк, Анни Грувер, Богдани Романцової, Роксоляни Свято, Андрія Бондаря, Тараса Лютого, Олени Гусейнової, Віри Курико, Олени Шеремет, Олександра Михеда, Романа Голубовського, Мирослава Лаюка, Остапа Сливинського, Гаськи Шиян, Романа Ясіновського, Богдани Неборак, Ірини Славінської та Ольги Айвазовської.

Кураторка — Анна Вовченко

Уперше у нашому просторі ми організували **2 театральні події** у партнерстві з **“Театром Драматургів”**, а також **2 майстеркласи** з писанкарства та створення українського традиційного намиста в рамках фотовиставки Алли “Рути” Пушкарчук.

Ми продовжили організувати події англійською мовою за участі іноземних спікерів у партнерстві з **UkraineWorld**; зокрема нашими гостями стали **Генрі Марш, Тімоті Ґартон Еш, Тьєррі Піель**. Окрім того, ми запрошували нашу аудиторію на публічні дискусії за участі авторів з Індії, Бразилії, Аргентини, Південної Африки, Угорщини та Словаччини, які відвідали Україну в рамках програми ПЕН **In Solidarity With Ukraine**.

Протягом року ми також організували публічні розмови з **Мирославом Мариновичем, Валерією “Навою” Суботіною, Наріманом Джелялом, Тарасом Лютим та Йосифом Зісельсом.** У нашому просторі відбулися поетичні вечори і презентації книжок **Ірини Цілик, Ростислава Кузика, Ії Ківи, Мар’яни Савки, Станіслава Асєєва, Миколи Воробйова, Миколи Леонovichа, Людмили Таран, Теодозії Зарівної, Дмитра Лазуткіна** та ін. Надзвичайно важливо для нас було долучитися до організації подій пам’яті **Ігоря Козловського, Геннадія Афанасьєва, Андрія Гудими та Олександра Закерничного.**

2024 року у Просторі PEN Ukraine було відкрито виставки пам’яті загиблих українських митців, чиє життя забрала росія: **“Боротьба за свій пейзаж” Дениса Кривого, “Іноді я фотографую війну...” Максима “Далі” Кривцова, “Бетельгейзе. Намисто для Рути” Алли “Рути” Пушкарчук.**

Події у нашому Просторі відвідало **щонайменше 2300 осіб**.

Усі заходи у Просторі PEN Ukraine відбуваються на підтримку Сил Оборони України або волонтерських організацій; зокрема ми підтримали Kult: Podcast, Animal Rescue Kharkiv та Фонд імені Максима Кривцова.

"ФОРПОСТ МАЙБУТНЬОГО"

Наприкінці 2024 року ми також розпочали новий культурно-освітній проєкт для курсантів та ліцеїстів військових університетів **"Форпост майбутнього: мислити, впливати, перемагати"**.

Це спільна ініціатива Українського ПЕН та Центру комунікаційно-контентної безпеки, яка має на меті підвищити обізнаність військової молоді з українською культурою. В рамках проєкту "Форпост майбутнього: мислити, впливати, перемагати" відбудеться серія зустрічей курсантів та ліцеїстів із сучасними українськими інтелектуалами, письменниками, журналістами та правозахисниками. Також передбачено, що військовослужбовців забезпечать виданнями найкращих творів сучасної та класичної української літератури.

2024 року з курсантами та ліцеїстами Львівського ліцею імені Героїв Крут зустрілися письменники **Володимир Кузнецов та Володимир Беглов**.

"Наша мета — ближче познайомити майбутню військову еліту України з культурою країни, якій вони даватимуть присягу. Особливо важливо це робити під час війни із ворогом, котрий століттями намагається цю культуру знищити. Ми також плануємо вчити молодь критичному мисленню, протистоянню пропаганді й дезінформації".

Максим Ситніков,
координатор проєкту

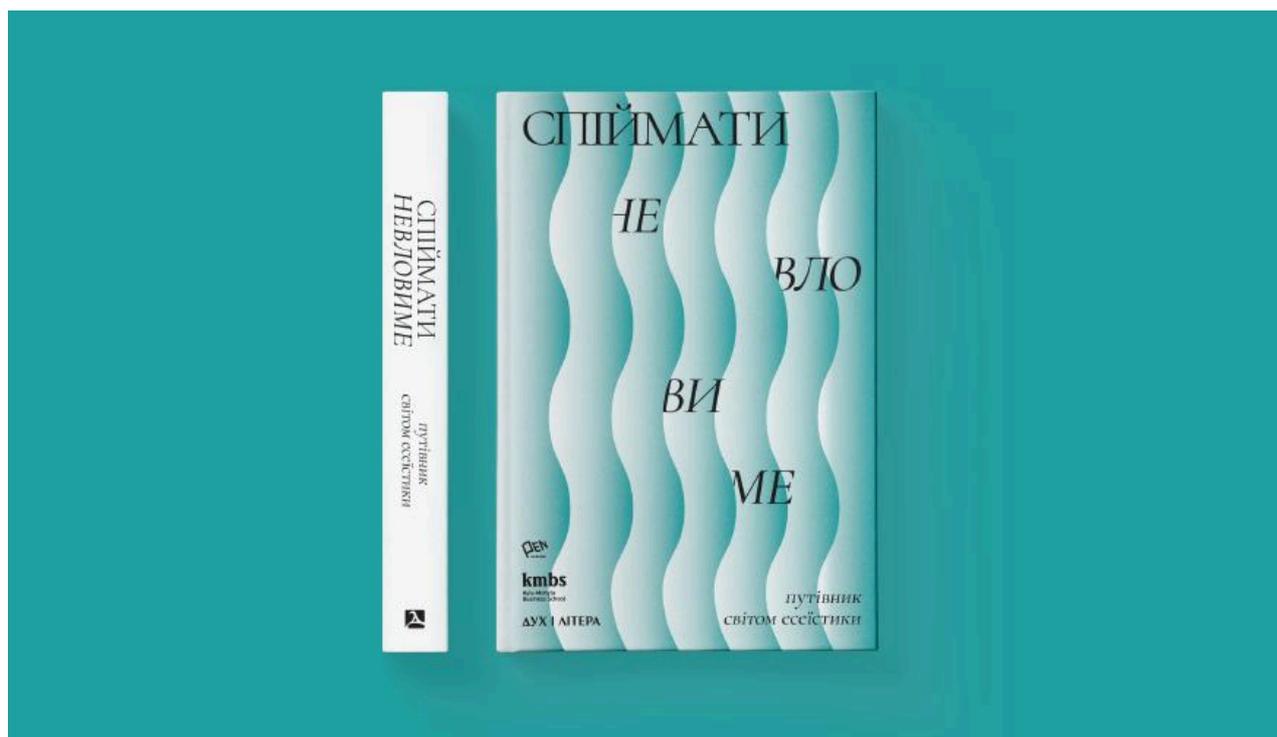
Координатор — Максим Ситніков,
Проектна менеджерка — Анастасія Левкова

СЕРІЯ “БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОГО ПЕН”

“Спіймати неловиме. Путівник світом есеїстики”, “Дух і Літера”

Видання є підсумком п'яти років фестивалю “Дні есеїстики”, започаткованого у 2018 році в межах Премії імені Юрія Шевельова.

До “Спіймати неловиме. Путівник світом есеїстики” увійшли тексти таких авторів та авторок: Оля Гнатюк, Володимир Єрмоленко, Микола Рябчук, Тарас Прохасько, Василь Махно, Андрій Любка, Віра Агеєва, Євгеній Стасіневич, Тамара Гундорова, Олександр Михед, Марія Титаренко, Тетяна Огаркова, Андрій Бондар, Ірина Славінська, Павло Казарін, Віталій Портников, Тарас Лютий, Мартін Поллак, Діана Клочко, Сергій Жадан, Вахтанг Кебуладзе, Катерина Радченко, Софія Андрухович, Юрко Прохасько, Анатолій Дністровий, Богдан Коломійчук, Віталій Чернецький.

"Після п'яти фестивальних програм, що включали лекції, дискусії, публічні інтерв'ю, презентації та вечори пам'яті, ми усвідомили, який важливий матеріал про значення, жанрові особливості й історію есеїстики в нас накопичився, — і вирішили видати його книжкою. Ми свідомо називаємо її путівником, а не посібником, бо вона в жодному разі не є дидактичною і всеохопною".

Тетяна Терен,
ініціаторка фестивалю "Дні есеїстики"

"Історії стійкості" Анни Романдаш

Брошура вміщує історії десятиох українців, які використовують слово як форму стійкості та збереження культури під час війни. Збірка стала підсумком спільного проєкту **English PEN і PEN Ukraine** "Історії стійкості/Stories of Resilience", що реалізується за підтримки **Британської Ради та Ukrainian Institute — Український Інститут**. Учасницею письменницько-дослідницького проєкту та авторкою стала українська журналістка та письменниця **Анна Романдаш**.

Die Zukunft, die wir uns wünschen ("Майбутнє, якого ми прагнемо"), ibidem-Verlag

Видання було підготовлено Українським ПЕН у партнерстві з німецьким об'єднанням перекладачів translit e.V та медіапроєктом UkraineWorld.

До книжки ввійшли тексти десяти українських інтелектуалів та інтелектуалок, у яких вони міркують про майбутнє України та світу, мрії та страхи, а також зв'язок прийдешнього із минулим. Авторами видання стали **Катерина Ботанова, Володимир Єрмоленко, Сергій Жадан, Вахтанг Кебуладзе, Андрій Курков, Тарас Лютий, Таня Малярчук, Тарас Прохасько, Юрій Прохасько та Наталка Сняданко**.

Антологію уклав філософ, перекладач і публіцист **Вахтанг Кебуладзе**. Редакторкою німецького видання стала професорка славістики **Ютта Ліндекугель**. Обкладинку підготувала дизайнерка **Вікторія Кучма**.

"Цю книжку про наше спільне майбутнє ми написали у 2020 році. Тепер цей рік є нашим минулим. Наше сьогоднішнє теперішнє було тоді для нас невідомим майбутнім. Нині ж це книжка водночас про наше минуле, теперішнє та майбутнє".

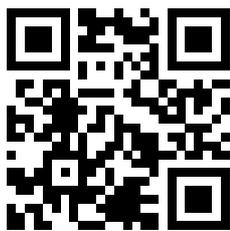
Вахтанг Кебуладзе,
філософ, упорядник видання

Альманах із текстами молодих авторів-учасників та учасниць другого фестивалю "Прописи"

До збірки увійшла поезія, проза, а також рефлексії про фестиваль "Прописи" 15 авторів-початківців: **Анфіси Дорошенко, Івана Гнатіва, Ольги Заєць, Микити Кілярова, Вікторії Климчук-Длугач, Ірини Купчинської, Ірини Курганської, Юліани Лесняк, Світлани Лібет, Ірини Марцинюк, Іллі Рудійка, Анни Сєдих, Ярослави Скорбач, Анни Ютченко, Анни Яблучної.** Також у альманаху можна знайти есеї із враженнями авторів та авторок від участі у фестивалі-воркшопі. Книжка доступна у друкованому та електронному форматах.

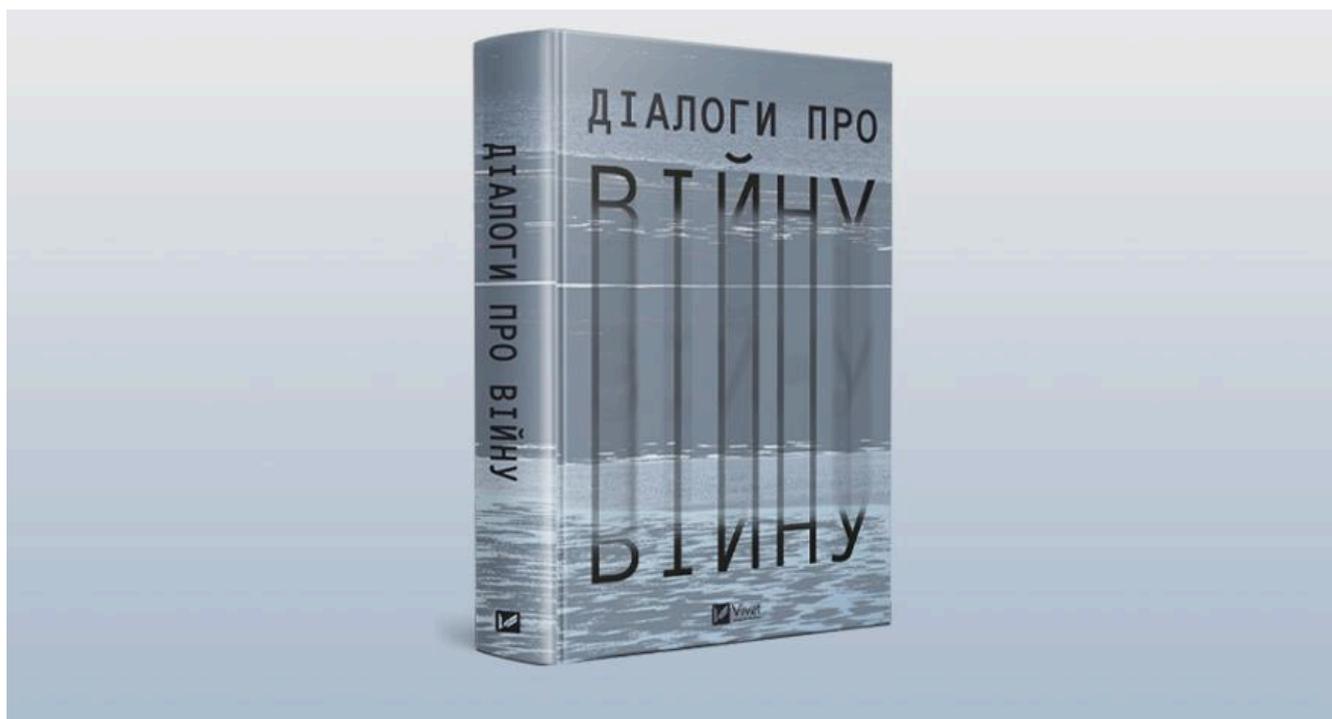
ЗАВАНТАЖИТИ АЛЬМАНАХ

Упорядник альманаху — Остап Сливинський
Дизайнерка — Софія Афанасьєва

- [“Діалоги про війну”](#), Vivat

Це збірка розмов українських та зарубіжних інтелектуалів про війну, яка сколихнула світ і його умовний порядок. Про жахливий, здавалося, немислимий для XXI століття досвід, який проживають українці. Про стереотипи, які понадщерблювалися, але все ще міцно тримаються у свідомості іноземців. Про те, як вижити і як жити далі.

У прямому етері мову для чесної розмови "без фільтрів" про війну шукали понад 80 авторитетних українських та закордонних митців та мислителів: **Енн Епплбом, Мирослав Маринович, Едіт Егер, Володимир Єрмоленко, Тімоті Снайдер, Вікторія Амеліна, Орхан Памук, Ірина Цілик, Френсіс Фукуяма, Олександр Михед, Маргарет Етвуд** та десятки інших видатних умів сьогодення. Ці розмови лягли в основу книжки, виданої у 2024 році. Також до видання увійшли есеї провідних українських інтелектуалів.

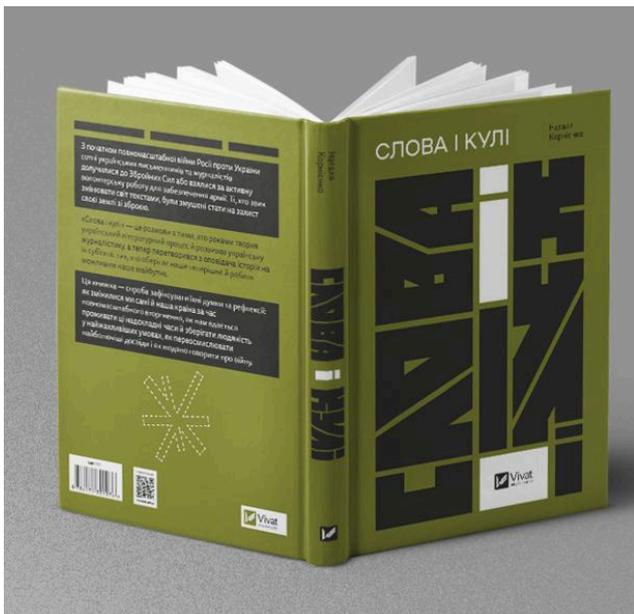

"Співпереживання, здатність торкнутися досвіду іншого, здатність зацікавитися досвідом іншого — рідкісна, невидима, цінна, вона не завжди є і її ніколи не буде достатньо — тим цінніша вона, коли справді з'являється. Ця книжка — краплі цього співпереживання. У ній є моменти вагомого осмислення, а є моменти просто присутності разом. У ній є моменти розгубленості, а є моменти ніякового мовчання. У ній є моменти надмірних очікувань і віри у власні ілюзії. Але в ній є також вгризання в реальність — а без цього вгризання, здебільшого неприємного, ти жодної війни виграти не зможеш".

Володимир Єрмоленко,
президент Українського ПЕН

Координаторка проєкту — Оксана Мамченкова
Упорядниця видання — Ольга Муха

"Слова і кулі", Vivat

З початком повномасштабної війни росії проти України сотні українських письменників і журналістів долучилися до Збройних сил або взяли за активну волонтерську роботу для забезпечення армії. Ті, хто звик змінювати світ текстами, були змушені стати на захист своєї країни.

"Слова і кулі" — це розмови з людьми, які роками творили український літературний процес і розвивали українську журналістику, а тепер перетворилися з оповідачів на суб'єктів історій — тих, хто оберігає наше теперішнє й робить можливим наше майбутнє.

"Велика війна змінила усіх нас без винятку. 24 лютого 2022 року ми прокинулися іншими людьми, і кожному з нас довелося робити надзусилля, щоб прийняти нову реальність і знайти свій спосіб реагування на неї. Герої цих розмов — письменники й журналісти, які вирішили долучитися до захисту нашої країни безпосередньо — пішовши у військо або взявшись за волонтерство.

Багато із них зізнаються, що в перші дні повномасштабного вторгнення розчарувалися в тому, що робили до того. Мова враз виявилася безсилою перед ешалонами військ та свистом ворожих ракет. Їм знадобилися тижні й місяці, щоб наново перевідкрити мову, повернути собі здатність писати, ословлювати дійсність. Тож ми й говорили з ними про всі ці зміни й вимушені перетворення, про завмирання й відновлення. Адже свідчити про цю війну нашим власним голосом вкрай важливо. Якщо цього не робитимемо ми, за нас це зроблять наші вороги".

Наталя Корнієнко,

авторка та упорядниця видання

До книжки, яка стала спільним проектом медіа "Читомо" та Українського ПЕН, ввійшли 24 інтерв'ю. Про свій досвід розповідали Артем Чапай, Дмитро Крапивенко, Галина Крук, Анатолій Дністровий, Олексій Сінченко, Вікторія Амеліна, Андрій Любка, Богдан Коломійчук, Валерій Пузік, Петро Яценко, Ігор Мітров, Ярина Черногуз, Катерина Міхаліцина, Євгенія Подобна, Максим Кривцов, Максим Скубенко, Тетяна Огаркова та Володимир Єрмоленко, Павло Стех, Сергій Шебеліст, Павло Вишебаба, Дмитро Лазуткін, Леся Ганжа, Федір Шандор, Олександр Михед.

Упорядниця — Наталя Корнієнко

ПРЕМІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПЕН

Премія імені Георгія Гонгадзе

Вручається щороку українським журналістам за відданість принципам та цінностям незалежної журналістики. Відзнака заснована Українським ПЕН у партнерстві з родиною Гонгадзе, Києво-Могилянською Бізнес-Школою та виданням "Українська правда". 2024 року лауреаткою стала журналістка, радіоведуча, продюсерка **Тетяна Трощинська**. Урочиста церемонія відбулася 21 травня в Києві.

Премія імені Василя Стуса

Премія була заснована 1989 року другим президентом Українського ПЕН Євгеном Сверстюком. З 2016 року нею опікуються Український ПЕН, Києво-Могилянська Бізнес-Школа та видавництво "Дух і Літера". Премія вручається авторам (літераторам, митцям, режисерам, музикантам, культурним менеджерам), незалежно від місця проживання, прижиттєво, за особливий внесок в українську культуру та стійкість громадянської позиції. 2024 року лауреаткою премії стала директорка Харківського літературного музею **Тетяна Пилипчук**. Урочиста церемонія відбулася 10 вересня в Києві.

Drahomán Prize

Відзнака для перекладачів з української мови на мови світу, заснована 2020 року Українським інститутом, Українським ПЕН та Українським інститутом книги. Вручається за високу перекладацьку майстерність та внесок у промоцію української літератури за кордоном. Лауреаткою премії за 2023 рік стала перекладачка з української мови на польську **Катажина Котинська**. Церемонія відбулася 23 квітня у Києві.

Спеціальну відзнаку премії "за побудову українсько-грузинських культурних мостів" отримав **Рауль Чілачава** — перекладач із української мови на грузинську.

Премія імені Юрія Шевельова

Заснована 2013 року Українським ПЕН, Києво-Могилянською Бізнес-Школою, видавництвом "Дух і Літера", Центром юдаїки та Українським науковим інститутом Гарвардського університету. Нагорода носить ім'я Юрія Шевельова, який започаткував модерну українську есеїстику, та відзначає внесок у невід'ємні для цього жанру цінності: незалежність думки та витонченість стилю. Церемонія відбувається щороку 17 грудня, у день народження Юрія Шевельова.

2024 року премію отримав письменник **Мирослав Лаук** за книжку "Бахмут" (Ukrainer). У межах Премії також була вручена Спеціальна відзнака Капітули **Василеві Махну** "за особливий голос в українській есеїстиці останніх двадцяти років і розбудову мостів культурного порозуміння" та Спеціальна відзнака Радіо Культура **Станіславу Асеєву** за книжку "Мельхіоровий слон, або Людина, яка думала".

НАЛАГОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КУЛЬТУРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

- Восени 2023 року Український культурно-освітній центр "Обійми" на Кіпрі та Український ПЕН запустили Літературну резиденцію в Ларнаці. З того часу в ній мали змогу працювати **7 українських авторів**.
- У Парижі у партнерстві з МґОР та Українським інститутом відкрилась виставка документальної фотографії та літератури в часи спротиву **Ukraine. Vision(s): Photographie documentaire et littérature en résistance** (лютий).
- ПЕН та Книжковий Арсенал організували поетичні читання **"Ті, що свідчать"** у рамках Вільнюського книжкового ярмарку за участі **Юлії Мусаковської, Катерини Міхаліциної, Ірини Шувалової, Марюса Бурокаса, Юргіти Яспоніте, Бенедіктаса Янушевічуса та Антанаса А. Йонінаса** (лютий).
- ПЕН став партнером літературно-музичного заходу **"Голоси гідності: поезія і музика з України"**, організованого Українським домом у Данії за участі **Катерини Калитко, Олександра Михеда, Галини Крук, Ірини Цілик, Ірини Шувалової та Ії Ківи** (лютий).
- Серія лекцій **Володимира Єрмоленка** в університетах США — Єль, Принстон, Нью-Йорк (лютий).

- На Мюнхенській безпековій конференції відбулася подія про українську культуру в умовах війни. На ній виступили **Тетяна Терен та Катерина Калитко** (лютий).
- Участь **Катерини Калитко** у **Writers for Peace Committee** у Бледі (квітень).
- **Володимир Єрмоленко** став запрошеним лектором в Університеті Сан-Дені в Парижі (квітень).
- Українські автори, журналісти та митці відвідали Боснію та Герцеговину в рамках партнерського проєкту з **WARM Foundation Reporting from the Future** (квітень).
- Участь **Тетяни Терен** у **World Expression Forum** у Ліллегаммері (травень).
- Участь **Анни Романдаш** у заходах Ірландського ПЕН у місті Арма та Університеті Ексетера в Лондоні в рамках проєкту **Stories of Resilience** (червень-липень).
- Участь **Ірини Старовойт, Ольги Мухи і Тетяни Терен** у Міжнародному ПЕН-Конгресі в Оксфорді (вересень).
- ПЕН став партнером Української програми на Франкфуртському книжковому ярмарку (жовтень).

- **Ірена Карпа і Тетяна Терен** взяли участь у фестивалі Liber у Барселоні на запрошення Літературної платформи "Фронтера" (жовтень).
- Серія лекцій **Володимира Єрмоленка** в німецьких університетах — Кьольн, Гайдельберг, Тюбінген, Білефельд (жовтень).
- Український та Фінський ПЕН-центри стали партнерами поетичної події "Зберегти спогади заради нашого майбутнього" у рамках Гельсінського книжкового ярмарку. Участь у фестивалі взяла **Ярина Черногуз** (жовтень).
- Участь **Анни Вовченко** в конференції Центральноєвропейської асоціації перекладачів літератури (CEATL) у Страсбурзі (жовтень).
- Keynote speeches **Володимира Єрмоленка** у рамках фестивалю Immer Wieder Aufbruch у Кьольні (жовтень).
- INDEX та Український ПЕН оголосили про започаткування **Стипендійної програми імені Вікторії Амеліної** (листопад).

- Український ПЕН став партнером Другої міжнародної конференції **Crimea Global. Understanding Ukraine through the South**, яка зібрала в Києві експертів та лідерів громадської думки з різних країн Африки, Азії та Латинської Америки (листопад).
- Серія заходів **"Разом ми стоїмо: Національна консолідація на прикладі України"** у Копенгагені спільно з Центром дослідження суб'єктивності та Українським домом у Данії. *Координатор — Андрій Вахтель* (листопад).
- Участь **Орисі Грудки** в Установчих зборах PEN Young Writers Committee (листопад).

VIII РЕГІОНАЛЬНА ЗУСТРІЧ ПЕН-ЦЕНТРІВ

15-18 травня у Києві тривала VIII Регіональна зустріч ПЕН-центрів. Участь у ній взяли **Карлес Торнер** (ПЕН Каталонія), **Хатуна Цхададзе** (ПЕН Грузія), **Кароль Месробян** (ПЕН Франція) та **Фроуке Зантінг** (ПЕН Нідерланди).

Започаткована 2014 року як Зустріч ПЕН-центрів Центральної і Східної Європи, ця подія є майданчиком для обговорення викликів для свободи слова і прав людини у регіоні, а також платформою взаємної підтримки. Від початку повномасштабної війни росії проти України Регіональна зустріч відбувається як прояв солідарності міжнародної ПЕН-спільноти з Україною.

У рамках VIII Регіональної зустрічі представники ПЕН-центрів долучалися до подій у Просторі PEN Ukraine. Зокрема вони відвідали розмову з британським істориком Тімоті Гартаном Ешем, а також взяли участь у публічній дискусії "**Європа: час перенаписання / час перечитування?**", яку модерував **Остап Сливинський**.

Під час візиту гості познайомилися з українськими правозахисниками, письменниками, журналістами, культурними інституціями, а відтак вирушили в деокуповані міста та селища Київщини й Чернігівщини, щоб на власні очі побачити наслідки російської окупації.

“Ми, представники Грузинського, Французького, Нідерландського та Каталонського ПЕН-центрів, зібралися в Києві у другій половині травня 2024 року. Попри постійні обстріли росією українських земель, попри її ненаситне бажання знищити українські міста й стерти з лица землі українську ідентичність і культуру, ми приїхали до української столиці. Зібравшись у Києві, ми засвідчуємо, що дух солідарності між різними ПЕН-центрами, як і раніше, сильний та затятий, і що фізична присутність у тих місцях, де життя постає перед нами в усій своїй крихкості й цінності, як і раніше, має напрочуд велику вагу”, —

Йдеться у резолюції, яку поширили учасники ПЕН-зустріч після відвідування України

Зустріч стала можливою завдяки підтримці National Endowment For Democracy (NED).

ЗАПЛАНОВАНО У 2025 РОЦІ

- Продовження фокус-теми Українського ПЕН “Бути у світі”.
- П’ятий сезон проєкту “Мереживо. Літературні читання в містечках України”.
- Продовження медіапроєкту “Читомо” та ПЕН “Слова і кулі”.
- Запуск оновленого меморіалу “Українські митці, яких убила росія” у партнерстві з Платформою пам’яті Меморіал, Українським інститутом національної пам’яті, Центром прав людини ZMINA, Товариством Рафаеля Лемкіна, Інститутом документування і взаємодії INDEX, Ukrainian Heritage Monitoring Laboratory HeMo.
- Продовження програми “Незламні бібліотеки” та партнерства з Book Aid International.
- Продовження літературно-волонтерських поїздок авторів ПЕН до українських міст і містечок.
- Відеопроект “Синхрони війни” в рамках Премії імені Георгія Гонґадзе (лютий).
- Третій фестиваль-воркшоп для молодих авторів “Прописи” (серпень).
- Продовження програми стипендій для українських письменників у партнерстві з Norwegian Non-fiction Writers and Translators Association (квітень).
- Спеціальна програма Українського ПЕН на Книжковому Арсеналі (травень).
- ІХ Регіональна зустріч ПЕН-центрів в Україні (червень).
- Продовження проєкту для курсантів та ліцеїстів військових освітніх закладів “Форпост майбутнього: мислити, впливати, перемагати”.

- Програма психологічної допомоги для українських митців спільно з організацією “Фенікс”.
- Видання серії портретів “Вільні голоси Криму” про українських авторів-заручників Кремля (спільно з Vivat, The Ukrainians Media, ZMINA. Упорядниці — Олеся Яремчук, Інна Березніцька).
- Видання книги пам’яті Ігоря Козловського “Вільний у полоні” (спільно з Видавництвом Старого Лева, упорядниця — Анна Грувер).
- Видання англomовної версії книжки “Діалоги про війну” у партнерстві з Ukrainian Research Institute at Harvard University.

ІНСТИТУЦІЙНІ ПАРТНЕРИ

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

PRAGUE
**CIVIL
SOCIETY**
CENTRE

**OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS**

Thames
&Hudson

МЕДІАПАРТНЕРИ

UKRAINE
WORLD

The Ukrainians

ТВІЙ

УКРАЇНСЬКИЙ

LB.ua

ЕСПРЕСО

УКРАЇНСЬКА ПРАВДА

сенс*р

PROJECTOR
publishing

У 2024 році ми співпрацювали з низкою іноземних медіа, серед яких **The Telegraph** (подкаст *Ukraine: The Latest*, Велика Британія), **Frankfurter Allgemeine Zeitung** (Німеччина), **Голос Америки** (США), **Tie2.lt** (Литва), **The Continent** (ПАР), **Guardian** (Велика Британія), **Book Brunch** (Велика Британія), **Linkiesta** (Італія) та ін.

ПАРТНЕРИ ПРОЄКТІВ І ПРЕМІЙ

- "Амарант Апартамент-готель"
- Асоціація випускників Києво-Могилянської Бізнес-Школи
- АТ "Українська залізниця"
- Барвінківська центральна районна бібліотека
- Білгород-Дністровська міська громада
- Благодійний фонд "Шанс на життя"
- Благодійний фонд "Хвиля'91"
- Book Aid International
- Book Shelter
- British Council
- Великоолександрівська селищна громада
- Видавництво Vivat
- Видавництво "Дух і Літера"
- Видавництво Старого Лева
- Високопільська селищна громада
- Вознесенська централізована бібліотечна система
- Волонтерське об'єднання "Доброчинець"
- Глобальна асамблея Світового руху за демократію
- ГО "Архів війни"
- ГО "Захистимо Протасів Яр"
- ГО "Крамчари"
- Гадяцька публічна бібліотека імені Лесі Українки
- Городнянська централізована бібліотечна система
- Гуманітарна Нова Пошта
- Департамент реалізації гуманітарної політики Херсонської ОДА
- Журнал "Антиквар"
- Журнал "Український театр"
- Eastern Circles
- English PEN
- Єланецька центральна бібліотека
- ЄрміловЦентр
- Нк-Klubben i Cappelen Damm
- Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека

- Іванківська публічна бібліотека
- INDEX
- Інститут Масової Інформації
- Калинівська селищна громада
- Капитолівська сільська бібліотека
- Квартира-резиденція Юрія Шевельова
- Києво-Могилянська Бізнес-Школа
- Книжковий Арсенал
- Комітет медичної допомоги в Закарпатті
- Кременчуцька міська публічна бібліотека
- Кривоозерська Центральна бібліотека
- Кримський Дім
- Kult: Podcast
- Культурно-громадський центр Шелтер Плюс
- Львівський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою імені імені Героїв Крут
- La Gaîté Lyrique
- Lviv Book Forum
- Lviv Media Forum
- Linkiesta
- Лозівська міська громада
- Міжнародний центр НГУ
- Містохаб
- Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека
- Мистецький Арсенал
- Мистецький Мурашник
- Moniack Mhor Creative Writing Centre
- МҮОР
- Національний музей Голодомору-геноциду
- Національний музей Революції Гідності
- Національний університет "Києво-Могилянська академія"
- Нікопольська ЦБС
- Новгород-Сіверська міська бібліотека
- Нововоронцовська селищна громада
- Новосанжарська публічна бібліотека
- Norwegian Non-Fiction Writers and Translators Association
- Нью-Йоркський літературний фестиваль
- Онлайн-видання The Ukrainians
- Онлайн-видання Reporters
- Онлайн-видання "Читомо"
- Оранжерея ВДНГ
- Охтирська публічна бібліотека
- PEN America

- PEN Català
- PEN France
- PEN Georgia
- PEN Ireland
- PEN Netherlands
- PEN Sweden
- PEN International
- Pineapple Lane
- Платформа пам'яті "Меморіал"
- Посольство України у Південно-Африканській Республіці
- Посольство України в Республіці Індія
- PR Army
- Представництво Президента України в АР Крим
- Проєкт "Птахи"
- Projector Publishing
- Публічна бібліотека Березнегуватської селищної ради
- Публічна бібліотека Бобровицької міської ради
- Публічна бібліотека Богодухівської міської ради
- Публічна бібліотека імені Євгена Чикаленка
- Публічна бібліотека Кобеляцької міської ради
- Публічна бібліотека Конотопської міської ради
- Публічна бібліотека Татарбунарської міської ради
- Радіо Культура
- Razom for Ukraine
- Резиденція "АРТ Куземин"
- Решетилівська міська бібліотека
- Рідний край. Газета Гадяцького земства
- Роменська центральна міська бібліотека
- Рубрика
- Савинська селищна громада
- Свято-Дмитрівська парафія Харкова
- Smart Prostir
- StAnza
- 124-та бригада ТРО
- Снігурівська міська громада
- Сосницька публічна бібліотека
- Старосалтівська публічна бібліотека
- Сумська публічна бібліотека
- Суспільне мовлення
- The Ukrainians Media
- Театр Ветеранів
- Театр Драматургів
- Телеканал "Еспресо"

- “Тепле місто”
- Тернуватська селищна громада
- ТОВ “Істмен Філмс”
- Товариство Рафаеля Лемкіна
- translit e.V.
- ТРО “Медіа”
- Тростянецька публічна бібліотека
- Truth Hounds
- Українська Гельсінська спілка з прав людини
- Українським дім у Данії
- Український інститут
- Український інститут національної пам’яті
- Український інститут у Лондоні
- Український інститут книги
- Український кризовий медіацентр
- Український науковий інститут Гарвардського університету
- Українська правда

ВИКОНАВЧА РАДА

Маринівич Мирослав
Почесний президент

Рябчук Микола
Почесний президент

Ермоленко Володимир
Президент Українського ПЕН

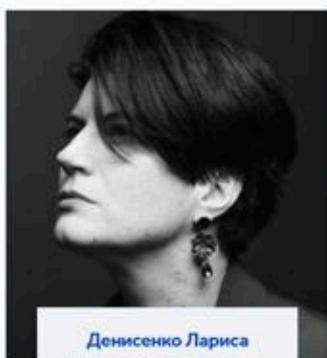
Барчук Мирослава
Віцепрезидентка

Сливинський Остап
Віцепрезидент

Алієв Алім
Член Виконавчої ради

Денисенко Лариса
Членовня Виконавчої ради

Дністровий Анатолій
Член Виконавчої ради

Калитко Катерина
Членовня Виконавчої ради

Славінська Ірина
Членовня Виконавчої ради

Стех Марко Роберт
Член Виконавчої ради

Гнатюк Оля
Радниця Президента

АДМІНІСТРАТИВНА КОМАНДА

Терен Тетяна
Виконавча директорка

Ситников Максим
Заступник виконавчого
директора

Бондаренко Аліса
Менеджерка культурних проєктів

Устинова Ганна
Керівниця комунікацій

Давиденко Захар
Менеджер соцмереж

Малишева Тетяна
Бухгалтерка

Афанасьева Софія
Графічна дизайнерка

Вовченко Анна
Перекладачка, менеджерка
проєктів, координаторка премії
Drahoman Prize

Делюрман Діана
Комунікаційна менеджерка

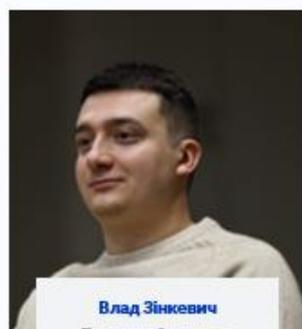
Катерина Міщук
Консультантка з фандрейвінгу

Анастасія Свстратенко
Менеджерка культурних проєктів

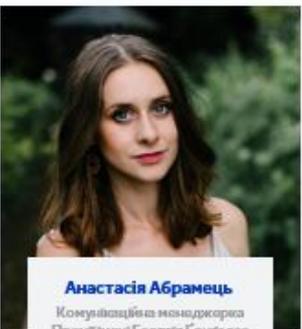
Еліза Жданова
Менеджерка соціальних мереж

Влад Зінкевич
Програмний директор
Премії Імени Георгія Гонгадзе

Михайло Таран
Операційний директор
Премії Імени Георгія Гонгадзе

Анастасія Абрамець
Комунікаційна менеджерка
Премії Імени Георгія Гонгадзе

Олена Чермерис
SMM менеджерка
Премії Імени Георгія Гонгадзе

КОНТАКТИ

pen.org.ua

ukraine.pen@gmail.com

www.facebook.com/penclubua
www.instagram.com/pen_ukraine
twitter.com/penukraine